

Rocov Fryslân

Jaarverslag 2022

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	3
2. Organisatie	3
3. Adviezen	3
4. Betrokkenheid bij beleidskeuzes in het ontwikkeltraject.	8
5. Overleg op regionaal en landelijk niveau	8
6. Afkortingen	9

1. Inleiding

Stichting Rocov Fryslân is een platform van doelgroeporganisaties en individuele ov-reizigers, opgericht in 2003, dat vanuit de specifieke kennis en ervaring van de reizigers adviseert over de kwaliteit van uitvoering van het regionale openbaar vervoer in Fryslân. De stichting beoogt een platform te zijn waarin de reizigersbelangen van alle doelgroepen in het openbaar vervoer worden vertegenwoordigd. De werkzaamheden van het Rocov bestaan primair uit het voeren van overleg en het uitbrengen van advies over veranderingen in het regionale openbaar vervoer die van belang zijn voor de reizigers.

2. Organisatie

In 2022 was de bestuurssamenstelling van het Rocov:

- Ton Ettema, voorzitter tot oktober 2022, vanaf dan secretaris. Lid namens ROVER.
- Willem Roos, secretaris tot oktober 2022, vanaf dan voorzitter.
- Watze Draijer, penningmeester, lid namens SFO.
- Hilda Snippe, lid, namens de Werkgroep Toegankelijkheid Leeuwarden.
- Kees Mourits, lid, namens de Fietzersbond, toegetreden in oktober 2022.

Het bestuur werd in 2022 ondersteund door Rinny Toornstra (notuliste) en Sjouke de Boer (ambtelijk secretaris).

Inspraak Waddenveren

Rocov Fryslân faciliteerde in 2022 het consumentenplatform Waddenveren. Het Rocov heeft hierover afspraken gemaakt met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en met de rederijen Doeksen en Wagenborg. De consumenteninspraak op de Waddenverenconcessies maakt geen onderdeel uit van de verslaglegging in dit jaarverslag.

3. Adviezen

Kerntaak van het Rocov is het uitbrengen van adviezen aan Arriva en de provincie Fryslân over wijzigingen in de uitvoering van het openbaar vervoer die van invloed zijn op de reizigers. In 2022 heeft het Rocov over de onderstaande onderwerpen een advies uitgebracht.

Overbruggingsconcessie

Het Rocov heeft een reactie uitgebracht op het ontwerp-PvE voor de overbruggingsconcessie 2022-2024. Daarin vroeg het Rocov onder meer aanscherping van de eisen rond de toegankelijkheid, de reisketen, de bereikbaarheid van kleine kernen, het maatwerkvervoer.

Patroontijden stadsdienst Leeuwarden

Het Rocov heeft op 14 april een overleg gehad met Arriva en de provincie over de mogelijke aanpassing van de dienstregeling van de stadsdienst Leeuwarden. Het Rocov adviseerde om de tijden van de stadsdienst terug te brengen naar het oorspronkelijke 00-patroon van voor 9 januari 2022. De verwachting was dat met deze maatregel de aansluitingen op met name de sneltreinen aanzienlijk zou verbeteren. Voorwaarde daarbij was wel dat de onderlinge overstaptijden van de bussen, dus van de ene buslijn op de andere, ook haalbaar bleven.

Landelijke tariefindexatie (Lti)

Het Rocov vond de voorgestelde indexering van 7,2% voor 2023 van de tarieven die vallen onder het landelijke tarievenkader (Ltk) erg hoog. Het risico bestond dat er hierdoor extra vraaguitval zou optreden, terwijl het aantal reizigers door corona al fors was gedaald en er juist acties nodig waren om de reizigers weer te verleiden om van het openbaar vervoer gebruik te maken. Het Rocov was bang dat door de hoge indexering de neerwaartse spiraal waarin het ov was terechtgekomen nog verder zou worden versterkt en adviseerde om de 9% Btw-toeslag op het ov op te heffen, om zo de concurrentiepositie van het openbaar vervoer ten opzichte van de auto te verbeteren.

Dienstregeling trein Noordelijke lijnen

In het voorstel van Arriva voor de treindienstregeling 2023 was de treindienst tussen Leeuwarden en Sneek, vanwege het personeelstekort, gewijzigd van een kwartierdienst naar een twintigminutendienst in de spits, waarbij station Mantgum één van de drie keer zou worden overgeslagen. Verder zou er in de ochtend- en middagspits een halfuursdienst tussen Sneek en Stavoren worden gereden.

Het Rocov vroeg zich af of het niet beter was om juist de ritten tussen Sneek en Stavoren te beperken om zo tussen Leeuwarden en Mantgum meer treinen te kunnen aanbieden, omdat daar mogelijk meer reizigers bij gebaat zouden zijn. Om tot een goed advies te komen zou het Rocov meer zicht moeten hebben op de reizigersaantallen op de betreffende tijden en trajecten. Het Rocov adviseerde positief op het voorstel van Arriva, maar wel met de kanttekening dat, zodra het kan, de oorspronkelijk geplande dienstregeling weer zou worden ingevoerd.

Vervoerplan overbruggingsconcessie

Het Rocov heeft in een overleg met Arriva op 14 juli 2022 een toelichting gehad op het conceptvervoerplan 2023 van de overbruggingsconcessie. Arriva gaf aan een voor de reizigers zo optimaal pakket aan te bieden binnen de kaders van de

uitgangspunten. Het Rocov had begrip voor de oplossingen die Arriva had geboden in het vervoerplan, maar betreurde het dat de uiteindelijke dienstregeling circa 9% minder ritten bood ten opzichte van dienstregeling voordat de overbruggingsconcessie van start ging. Volgens Arriva zouden de meeste reizigers daarvan weinig merken. Bij de afschaling was gekeken naar parallelliteit en naar lage bezettingscijfers. Ook had Arriva Dru's kunnen winnen door herijking van rijtijden. Toch zou met name in de haarvaten de verschraling van het ov-aanbod voor reizigers merkbaar worden, daar waar lijndiensten zouden worden vervangen door lijntaxi of Opstapper. De grootste zorg van het Rocov was dat je met het lagere ov-aanbod van de overbruggingsconcessie gaandeweg steeds meer reizigers verliest.

Regionaal Mobiliteitsplan (RMP)

Het Rocov heeft gereageerd op het ontwerp Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) van de provincie. Dit mobiliteitsplan vervangt het Provinciale Verkeer en Vervoerplan (PVVP) en verbindt de mobiliteitsambities uit de Omgevingsvisie aan de ambities uit het Klimaatakkoord.

Het Rocov vroeg aandacht voor verschillende aspecten uit dit RMP, zoals bereikbaarheid, Het kleinschalige openbaar vervoer in relatie tot de reisketen, de toegankelijkheid, de leefbaarheid van het landelijk gebied. Daarnaast ook zaken als de inrichting van hubs, standaardisering van digitale reisinformatie (één integrale reis-App) en een transparant en gebruiksvriendelijk betalingssysteem.

Nota van Uitgangspunten

Het Rocov heeft gereageerd op de Nota van Uitgangspunten (NvU) voor de aanbesteding van het busvervoer in de periode 2024-2034. Het Rocov vroeg aanscherping van enkele van deze uitgangspunten, zo was het Rocov bijvoorbeeld kritisch over uitgangspunten 4 en 23: *Delen van het (openbaar) busvervoer op het platteland kunnen uit de concessie worden gehaald en omgezet worden in andere vormen van mobiliteit of maatwerk.* Voor het Rocov was het van belang dat de reiziger wordt ontzorgd. De reiziger moet ervan op aan kunnen dat de reisketen klopt en planbaar is. Het Rocov had er geen vertrouwen in dat uitgangspunt 4 zou bijdragen aan betere bereikbaarheid van het platteland. Het Rocov adviseerde al het openbaar vervoer binnen de concessie te houden, ook het kleinschalige ov op het platteland en wilde één centrale regie en verantwoordelijkheid voor de hele reisketen.

Het Rocov vroeg ook aanpassing van uitgangspunt 16 over het busvervoer op de Waddeneilanden. Vanuit de eilanden was er de behoefte dat er aansluitend busvervoer zou zijn op vraaggestuurde afvaarten (die tijdig zijn ingepland). Om dat in het PvE van de nieuwe busconcessie te kunnen opnemen moest volgens

het Rocov uitgangspunt 16 hierop worden aangescherpt. In de lopende busconcessie was het zo dat wanneer er een extra afvaart werd ingepland, er op de eilanden geen aansluitend busvervoer beschikbaar was.

Tarieven Noordelijke treinen en overbruggingsconcessie

Het Rocov heeft gereageerd op het voorstel van Arriva voor de tarieven van de Noordelijke treinconcessie en de overbruggingsconcessie in 2023. Arriva stelde voor de tarieven van de busconcessie te indexeren met de Lti. Bij de Noordelijk treinconcessie waren de tarieven van de enkele reizen, retours en trajectabonnementen gekoppeld aan de Tariefeenheid, waarop het Cpi-deel van de NS-indexatie zou worden toegepast. De Lti was is geraamd op 7,02%, de Cpi op 8,6%. Het Rocov vond het niet onlogisch om uit te gaan van deze landelijke indexen voor de tarieven in 2023, maar was wel bezorgd over de hoogte ervan, waardoor er mogelijk extra vraaguitval zou optreden, terwijl het openbaar vervoer juist een positieve impuls nodig had, een stimulans voor reizigers om weer in de bus te stappen. Het Rocov adviseerde daarom om nog eens te overwegen of de volledige indexatie wel nodig was en of kortingen zouden kunnen worden ingezet om reizigers terug te krijgen.

Vervanging Vlinder door vaste buslijn

Arriva heeft voorgesteld om de Vlinder naar Aldlân en Nijlân te vervangen door een vaste lijndienst, uitgevoerd met normale stadsbussen. Volgens Arriva was, op basis van de reizigersaantallen en de gereisde verbindingen, de reiziger beter af met een vaste dienstregeling. Deze nieuwe buslijn (lijn 24) zou dan alle haltes van de Vlinder bedienen (uitgezonderd de Surinamestraat) en de bestaande route van lijn 2 en 4 combineren. Het Rocov was blij met deze dienstregelingaanpassing en zag dit als een verbetering. Reizigers ervaren het moeten reserveren van een rit als een drempel en zijn daardoor veel minder snel geneigd om met het openbaar vervoer te reizen. Het Rocov adviseerde positief op het voorstel.

Spoortarieven Noordelijke lijnen

De indexering van de spoortarieven bleek lager uit te vallen dan eerder was voorspeld, de tariefverhoging was geen 8,6% maar 3,32%. Het Rocov kreeg de vraag voorgelegd om op basis van deze informatie opnieuw een advies uit te brengen. Het Rocov bleef bij het advies zoals dat eerder was gegeven. Dat advies was om nog eens te overwegen of de volledige indexatie (toen dus 8,6%) wel nodig was en of er kortingen konden worden ingezet om reizigers terug te winnen voor het openbaar vervoer. Nu de index voor het spoor veel lager bleek te zijn, was dat voor de reiziger alleen maar gunstig. Het Rocov adviseerde

daarom uit te gaan van deze 3,32% indexering voor de spoortarieven. Verder vond het Rocov het positief dat Arriva besloot het Dalvoordeel-Noord-Nederland ticket niet in prijs te verhogen. Dit product was een belangrijke pijler van de transitie van het tarief- en kaartassortiment van destijds.

Route lijn 6

Arriva heeft advies gevraagd aan het Rocov over hun voornemen om lijn 6 van donderdag t/m zondag na 16 uur niet langer via het Ruiterskwartier te laten rijden vanwege de onveilige situatie in de avonduren rond de terrassen. Daarnaast stelde Arriva voor de bediening van het Ruiterskwartier na 11 december 2022 (ingang nieuwe dienstregeling) helemaal te stoppen. Het Rocov had op zich wel begrip voor de maatregel, veiligheid van reizigers, chauffeurs en omstanders is ook voor het Rocov erg belangrijk, maar tegelijkertijd betekende de maatregel een verdere verschraling van de bereikbaarheid van de binnenstad. Dat laatste was toch al een zorgpunt van het Rocov. De primaire wens van het Rocov was dat de binnenstad bereikbaar zou blijven met het openbaar vervoer. Het Rocov adviseerde om binnen dat kader een oplossingsrichting te zoeken en geen wijzigingen door te voeren zolang er geen goede alternatieven waren. En verder om met de gemeente in overleg te gaan over hoe lijn 6 veilig over het Ruiterskwartier kon blijven rijden en hoe de bereikbaarheid van de binnenstad ook na 11 december behouden kon blijven.

Aanpassing treindienst

Arriva heeft in december 2022 een voorstel gepresenteerd voor een tijdelijke afschaling van de treindienst vanwege de personeelskrapte en het hoge ziekteverzuim. Het Rocov had de indruk dat Arriva binnen het gegeven van de noodzaak van deze maatregel getracht heeft om voor de reizigers een zo goed mogelijke dienstregeling overeind te houden. Voor het Rocov was het belangrijk dat reizigers niet geconfronteerd zouden worden met willekeurige uitval van treinen vanwege het hoge ziekteverzuim. Met de maatregel verwachtte het Rocov dus dat Arriva een voorspelbare en betrouwbare dienstregeling zou gaan bieden aan de reizigers en ook dat er langere treinen zouden worden ingezet. Op basis daarvan ging het Rocov akkoord met het voorstel voor een tijdelijke aanpassing van de treindienstregeling. Een punt van aandacht was nog dat de reizigers in Deinum en Dronrijp gedupeerd zouden worden doordat ze een halfuur eerder of later konden reizen. Het Rocov was bang dat deze reizigers niet meer voor de trein zouden kiezen als vervoermiddel en mogelijk ook in de toekomst niet meer zouden terugkomen in het ov. Verder vroeg het Rocov aandacht voor het meenemen van de fiets in de trein. Door de inzet van dubbele treinstellen

zou er buiten de spits mogelijk overcapaciteit zijn en dus meer ruimte voor het meenemen van fietsen.

4. Betrokkenheid bij beleidskeuzes in het ontwikkeltraject.

In 2022 waren de belangrijkste thema's waarbij het Rocov betrokken was, het Regionale Mobiliteitsplan, de Nota van Uitgangspunten en de verdere aanloop op de aanbesteding van de nieuwe busconcessie.

5. Overleg op regionaal en landelijk niveau.

Bestuursvergadering Rocov en ambtelijk overleg

In 2022 zijn er elf bestuursvergaderingen gehouden van het Rocov. Daarvan werden er zeven voorafgegaan door het ambtelijk overleg met de vaste contactambtenaar van de Provincie. In deze overleggen werden de relevante ontwikkelingen in het openbaar vervoer besproken en werden reacties voorbereid op de adviesaanvragen. Op 12 mei 2022 had het Rocov een overleg met de gedeputeerde, mevrouw Fokkens.

Werkgroep Rocovs

De landelijke werkgroep van de Rocovs heeft in 2022 vier keer een overleg gehad. In deze werkgroep werden de standpunten en adviezen voorbereid die door de gezamenlijke Rocovs zijn uitgebracht, zoals het jaarlijkse terugkerende advies over de landelijke tariefindexatie. Andere thema's die daar zijn besproken waren onder meer: Actualisatie van het Landelijke tarievenkader en het productenpalet voor het regionale openbaar vervoer (Ltk); de veiligheid van batterij- en waterstofbussen; de effecten van het personeelstekort in het openbaar vervoer.

Andere overleggen waarbij het Rocov betrokken was in 2022

- Noordelijke OV- en Spoortafel, zowel ambtelijk als bestuurlijk overleg.
- Bestuurlijk overleg met de gedeputeerde, mevrouw Fokkens.
- Regionaal Mobiliteits Programma (RMP).
- Het voorzittersoverleg van de Rocovs (uitwisseling van kennis en ervaring rond de reizigersinspraak).
- Ministerie van I en W en het Ministerie van VWS, werkconferentie Inclusive Mobility Lab, als onderdeel van de vernieuwingsagenda Iedereen onderweg. Deze agenda is gericht op het toegankelijker maken van het doelgroepenvervoer en het openbaar vervoer.
- Deelname aan relevante cursussen en seminars.

6. Afkortingen

- Bp Besluit personenvervoer.
- DO Decentrale overheid.
- SFO Stichting Friese Ouderenbonden.
- Lti Landelijke tariefindex.
- Cpi Consumentenprijsindex.
- LTK Landelijk tarievenkader voor de regionale tarieven.
- PvE Programma van Eisen.
- Novb Nationaal ov-beraad.
- RMP Regionaal Mobiliteitsplan.
- ROCOV Regionaal Overleg Consumentenbelangen Openbaar Vervoer.
- ROVER (vereniging) Reizigers openbaar vervoer.
- OV Openbaar vervoer.
- Dova Decentraal overleg vervoersautoriteiten.
- ESGL Extra Sneltrain Groningen Leeuwarden.
- HOV Hoogwaardig openbaar vervoer.
- TML Treinreizen met Locatiebepaling.
- EMV Eurocard/Mastercard/Visa.
- ZoWad Concessie Zuidoost-Fryslân en de Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Vlieland.